

ZDZISŁAW LATOS

ur. 1933; Ludmiłówka

Miejsce i czas wydarzeń	Ludmiłówka, II wojna światowa, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	dwudziestolecie międzywojenne ; Ludmiłówka ; Żydzi ; Żydzi w Ludmiłówce ; rodzina Żurka Fluma ; stosunki polsko-żydowskie ; antysemityzm ; święta żydowskie ; maca ; Kraśnik ; Żydzi w Kraśniku ; II wojna światowa ; propaganda niemiecka ; propaganda antyżydowska

Stosunki polsko-żydowskie w Ludmiłówce

W Ludmiłówce właściwie nie odczuwało się antysemityzmu. Ludzie żyli w dobrych stosunkach sąsiedzkich. Nawet mam zdjęcia, na których Żydówki, córki Żurka Fluma, fotografowały się w niedzielę z młodzieżą. Czasem zdarzały się jakieś wybryki chłopaków. Nasz sąsiad, Żurek Flum, miał domek na pięciu arach ogrodzonych długimi deskami. Bywało, że starsi chłopcy wieczorem bili kijami w to ogrodzenie, to tak klekotało. Żyd wyskakiwał i ich przeganiał. Ta propaganda kościelna – zamordowanie Chrystusa, maca z dolewką chrześcijańskiej krwi – to jednak pokutowało w pewnym sensie. Pewnego razu przed świętami żydowskimi żona Żurka seniora poczęstowała mnie macą. Przyniosłem ją do domu – to były jakby placki z dziurkami pieczone na blasze, ani słone, ani słodkie. Jak w 1940 roku pojechałem z mamą do apteki w Kraśniku po jakąś maść, przy okazji mama chciała coś kupić. Żydowskie sklepy były już zlikwidowane, ale pokątnie prowadzili handel w domach i tam trzymali towary. Poszliśmy do Żyda, który nazywał się Kon. Po ciemnych korytarzach prowadziła nas Żydówka. Trzymałem się maminej spódnicy, a ona mówiła: „No, chłopce, czego się boisz?”. Z drugiej strony propaganda niemiecka też była bezlitosna w tym czasie. W Ludmiłówce był sklep, początkowo żydowski, później spółdzielczy. Za okupacji w tym sklepie wisiał taki afisz: maszynka do mielenia mięsa, brodaty Żyd z pejsami trzyma szczura i było napisane: „Jaka dziwna awantura – zamiast mięsa sieka szczura”. Ale to nie odbijało się jakoś specjalnie na sąsiedzkich stosunkach z Żydami.

Data i miejsce nagrania	2016-02-26, Urzędów
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"